

BANKARSKI RIZIK 3

Autor rubrike: mr Vesna Matić

OKVIR ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA

Između strateške orijentacije banke i njene želje da preuzme rizike i upravlja njima postoji bliska međusobna povezanost. Osnovne komponente upravljanja rizicima po bankama uglavnom su slične, iako se one veoma razlikuju po rizičnom profilu, raspoloživoj infrastrukturi i profesionalnoj korporativnoj kulturi.

Zbog toga, svaka banka modelira svoj okvir za upravljanje rizicima koji bi trebalo da zaposlene orijentiše prema bitnim ciljevima ovog procesa.

Okvir neophodan za neometani tok procesa upravljanja rizicima u banci mora da zadovolji sledeće kriterijume:

- da je obuhvatan, u smislu glavnih rizika kojima je banka izložena i kojima je neophodno upravljati,
- da održava interakcionu vezu između različitih rizika u okviru svih poslovnih aktivnosti u banci,
- da je fleksibilan, u smislu prilagođavanja promenama u poslovnim aktivnostima banke.

Okvir za upravljanje rizicima ima nekoliko bitnih elemenata:

- izabranu i jasno definisanu strategiju upravljanja rizicima,
- politike upravljanja rizicima, definisane u skladu sa rizičnim profilom banke i usvojenom strategijom upravljanja rizicima,
- jasno definisan proces upravljanja rizicima.

Strategija upravljanja rizicima definiše osnovne ciljeve i osnovne principe upravljanja rizicima i deo je ukupne strategije upravljanja bankom.

Utvrđivanjem seta normi i standarda, politike upravljanja rizicima, kao sastavni delovi poslovne politike banke, omogućuju realizaciju ukupne strategije upravljanja rizicima.

Treći element Okvira je proces upravljanja rizicima. On ima kružni tok i njegove faze veoma tesno su funkcionalno povezane. Banka propisuje procedure za relaizaciju faza u procesu upravljanja rizicima. Ovim aktom standardizacije olakšava se funkcionisanje procesa i

omogućuje njegova efikasnost.

Proces upravljanja rizicima čine sledeće faze:

- identifikacija rizika,
- procena i merenje rizika,
- monitoring (praćenje) rizika i izveštavanje organa banke i regulatornog tela i
- kreiranje kontrolnog okvira unutar banke

Inicijalnu fazu procesa upravljanja rizicima čini ***identifikacija*** rizičnih događaja (potencijalnih i realizovanih) i njihovo pohranjivanje u interne baze podataka o gubicima i ključnim indikatorima rizika. Reč je o složenom procesu, pa je važno da banke imaju jasno defiinisane i odobrene procedure za unose podataka, koji moraju biti provereni i odobreni.

Baze podataka moraju imati istorijsku komponentu (vremenski horizont od 5 godina minimum) i neophodna su pretpostavka merenja izloženosti banke rizicima, kao i kvantifikacije ekonomskog kapitala.

Osim toga, one pomažu da bord direktora pravilno proceni rizični profil banke i glavne rizike kojima je banka izložena, što je njegova obaveza.

Druga faza procesa upravljanja rizicima je ***samoprocenjivanje***, koje u osnovi predstavlja kvalitativnu ocenu:

- izloženosti banke rizicima,
- uspešnosti njene interne kontrolne funkcije i efikasnosti u praćenju rizika,
- procenu potencijalnih slabosti u odnosu na definisane ciljeve, kao i mere koje bi trebalo preduzeti.

Za razliku od samoprocenjivanja, ***merenje izloženosti rizicima*** predstavlja kvantitativnu ocenu izloženosti koja je osnova za izračunavanje kapitalnih troškova, kao protivteže izloženosti i zaštita od rizika. Brojni su metodološki pristupi kojima se meri izloženost rizicima, ali najsofisticiraniji su svakako interni modeli banaka, jer se pretpostavlja da najbolje odražavaju rizični profil banke. Reč je o statističkim modelima čiji su imputi podaci iz internih i eksternih baza podataka, kao i rezultati scenario analiza.

Izveštavanje predstavlja važnu fazu u procesu upravljanja rizicima i to:

- regularno izveštavanje, kao kontinuirani proces o izloženosti banke rizicima, onim nivoima u banci koji su ovlašćeni da donose odluke i
- ad hoc izveštavanje od strane tela zaduženih za monitoring (nadzorni odbor, interna revizija) u situacijama kada se realizuju događaji koji značajno menjaju rizičnu poziciju i profil banke.

Poslednja faza procesa upravljanja rizicima je ***interna kontrola***, koja mora biti široko prisutna u svim fazama procesa:

- u svetlu interne revizije kao nezavisne funkcije kontrole,
- interne kontrole po nalogu menadžmenta i
- compliance funkcije

Da bi proces upravljanja rizicima neometano funkcionisao, banka mora da obezbedi odgovarajuću infrastrukturu, u smislu:

- odgovarajuće organizacione strukture,
- rukovodećeg kadra i kadrovske strukture zaposlenih na ovim poslovima,
- kreiranja sistema protoka informacija između odgovornih lica i organizacionih delova i
- kontinuiranog razvoja IT podrške funkciji upravljanja rizicima.

